

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pešitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 8.

Sreda 22. januarja 1930.

Leto V.

Boj proti nezaposlenosti.

To zimo nezaposlenost silno narašča. Glavni vzroki temu pojavu so nedvomno kapitalistično spekulativni, to je, vrše se razne mednarodne konference in fuzije kapitalističnih podjetij, kar povzroča v kapitalističnih krogih več ali manj nesigurnosti. Delavska vlada angleška je pričela zaradi tega posebno akcijo; nemška zveza svobodnih strokovnih organizacij je predložila z ozirom na naraščajočo nezaposlenost posebno spomenico, isto je storila tudi avstrijska strokovna komisija.

Na inicijativo delavskih organizacij je izdal tudi čehoslovaški minister dr. Czech (socialni demokrat) prav značilno okrožnico, ki kaže, kako razumeva minister socialne politike svojo nalogo.

Z ozirom na naraščajočo nezaposlenost je izdal dr. Czech na obrtne nadzornike ponovno okrožnico z naslednjo vsebino:

Z odlokom ministrstva za socialno skrb z dne 6. septembra 1920 (torej že takrat!), št. 5223-III-20, je bilo naročeno vsem obrtnim nadzornikom, da pri reševanju prošelj za podaljšanje normalnega delovnega časa po § 6. zakona z dne 19. decembra 1918, št. 19 z. ob sedanji stagnaciji v industriji natančno preiščejo, v koliko je širša zaposlitev mogoča in nadur načelno ne dovoljujejo, marveč vplivajo na podjetnike, da zaposle več delavcev.

Dalje so bili vsi obrtni nadzorniki pozvani z odlokom z dne 4. januarja 1924, št. 434-G-24, ponovno in nujno, da vse navedene odloke brezpogojno izvršujejo in spoštujejo. Kljub temu se je dovoljevanje nadurnega dela v zadnjih letih pomnožilo, čemur pa ne more biti vzrok ugodnejša zaposlitev v glavnih produkcijskih panogah in stavbarstvu, ker je število nezaposlenih delavcev razmeroma veliko, ampak to, da se pri dovoljevanju nadur niso ravnala ne obrtna nadzorništva ne višje deželne kompetence po navedenih danih direktivah. Popuščanje zaposlenosti, ki jo v zadnjem času potrjujejo tudi ustavitve raznih obratov, odpusti ali izpori delavcev in v nekaterih obratih skrajšanje delovnega časa, dalje pojenjanje stavbnih del, kar vpliva neugodno na nekatere druge obrti, zahteva povsem jasno načelo, da podjetniki, namesto, da podaljšujejo delovni čas, sprejemajo večje število delavcev.

Iz teh razlogov se obrtnim nadzorništvom ponovno nalaga, da presojo prošnje za podaljšanje delovnega časa s širšega socialnega vidika, in sicer na najbolj rigorozen način.

Če bi pri nas izšel tak odlok, bi naši »gospodarski krogi« obtožili krivca najmanj po zakonu o zaščiti. Tako skrunstvo njihove pameti bi to bilo.

Mednarodni urad dela in revizija socialne zakonodaje v Jugoslaviji.

Direktor mednarodnega delovnega urada Albert Thomas

pride v Beograd dne 16. februarja t. l. Mudil se bo več dni v državi zaradi delavskih vprašanj, zlasti zaradi socialnega zavarovanja in delavskega varstva. Nedvomno bo ob tej priliki zaslišal tudi delavske zbornice, ker pride uradno kot zastopnik mednarodnega delovnega urada.

Mednarodni kapital stega roke po državnih podjetjih.

Kapitalisti v borbi za našo mlado industrijo.

V Bosni je že pred vojno snoval nemški kapital novo industrijo. Bosna je zlata jama. Zlasti se je udeleževal nemški kapital v kemični, rudarski in gozdarski industriji. V najnovejšem času pa konkurira nemškemu kapitalu francoski in belgijski kapital. V tem trenutku gre v glavnem za rudnika Vareš in Ljubija. Vrše se pogajanja belgijsko-francoske skupine z nemškimi kapitalisti v prvi vrsti glede rudnikov Vareš in Ljubija. Francoska skupina predlaga na merodajnih mestih, da naj se rud-

nika Vareš in Ljubija združita z boskimi bakrenimi rudniki, ki so tudi v francoski lasti. Enako naj bi se priključil tudi rudnik Kokanj-Doboj. Nato naj bi se zgradila nova železnica, ki bi vezala ta podjetja z enim dalmatinskih pristanišč. S tem prihaja zopet v ospredje ideja, ki je bila že pred nekaj časa na dnevnem redu, namreč: da se naj vsa državna rudniška podjetja izroče privatnemu izkoriščanju. — Delavstvo je na teh vprašanjih jako interesirano.

Rezultat reparacijske konference.

Sankcija velikih upnikov na haaški konferenci.

Na haaški konferenci so se v glavnem zedinili glede plačevanja vojnih reparacij in dolgov. Nemčija se je morala s častno izjavo zavezati, da bo izpolnila vse pogoje novega dogovora.

Kljub vsem tem zagotovilom pa utegne nastati izprememba v nemški vladi. Utegne nastopiti slučaj, da bi nova vlada ne priznavala dogovorov in s tem razdrila dogovor. Zastopniki belgijske, angleške, francoske, italijanske vlade so zaradi tega zahtevali, da si v dogovoru, če bi nastal tak nov položaj, upniške države pridržijo vse pravice. Vendar so upniške države tudi v tem skrajnem slučaju pripravljene, preden podvzamejo kake druge korake, zaprositi za ugotovitev dejanskega stanja internacionalno avtoriteto, ki

je neoporečna. Prizadete ali vse upniške vlade bi v tem primeru predložile vprašanje, jeli Nemčija storila svojo dolžnost, stalnemu mednarodnemu sodišču v Haagu. Nemčija pa mora že sedaj priznati, da bi v slučaju, če bi sodišče odločilo, da so upniške države v pravici, države upnice dobile popolno svobodo glede na svoje nadaljnje ravnanje.

S to izjavo upniške države nočejo izrekati nezaupanja do nemške države, zahtevajo pa lojalnost in dolžnost do drugih držav, da se te izjave podajo. Tudi v svrhu zaupanja v trajnost miru je potrebna ta ugotovitev, ki onemogoči vsakršno sumnjo, da delo haaške konference ne bi bilo točno. Nemci so pogoje sprejeli.

Delavska vlada in brezposelnost.

Veliki program angleške delavske vlade za preskrbo dela.

»Dayli Herald«, glasilo delavske stranke, poroča z dne 10. t. m., da je minister Thomas v svojem govoru v Manchesteru navajal obsežne načrte, s katerimi hoče zopet spraviti gospodarstvo v novo življenje in s tem odpraviti nezaposlenost. Načrti so se izdelali na posvetovanjih, ki so trajala več tednov in sicer z ministri na eni strani in petimi angleškimi bankami ter angleško narodno banko na drugi strani. Banke so med pogajanjmi izjavile, da opuste doseđanje politiko, po kateri niso dajale kreditov na daljšo dobo po ugodnih pogojih sicer zasiguranim podjetjem, ki so zaradi sedanje gospodarske krize pasivna. Cilj te kreditne politike ni samo, da izboljša gospodarsko stanje v podjetjih, marveč je

nje izrecni namen, da razvije proces racionalizacije britanske industrije v velikem slogu ter da olajša zamenjavo zastarelih pomočkov za proizvajanje z novimi pomočki in stroji. Pri tem je za banke odločil vidik, da je bodočnost njih samih v ozki zvezi z dvigom britske industrije ter da je prišel trenutek, da se z izrednimi krediti prisilijo glavne industrije, da pristopijo k nepotrebnim reorganizacijam.

V inozemskih krogih vlada pričanje, da bo nova kreditna politika podvnela gospodarsko delavnost, ki bo imela nedvomno najugodnejše posledice tudi z ozirom na sedanjo veliko nezaposlenost na Angleškem.

Zakonito priznane kolektivne pogodbe.

V Rumuniji so naprednejši kakor marsikje.

Pri nas bljujejo gospodarski krogi ogenj in žveplo na delavsko varstvo in socialno zakonodajo. Najbrže mislijo, da je to — naprednost. V »Jutru« pa se je oglasil v nedeljo neki —djb., ki podaja v glavnem nekaj vsebine delavske zakonodaje. V Rumuniji je bil sprejet že 28. marca 1929 zakon o delovnih pogodbah. Zakon ureja vse razmere, ki izhajajo iz delovnega ali službenega razmerja. Po zakonu so dovoljene osebne, skupinske in kolektivne pogodbe. Uveden je za industrijsko in namješčensko osebje (za obrate z nad 10 delavci) letni plačani dopust. V času stavke ali izprtja delovna pogodba samo počiva in je v tem času službeno razmerje nerazrešljivo.

Med stavko ima delavec pravico tudi do materialnih prejemkov, ki jih je imel pred stavko. Zakon priznava tudi obvezna razsodišča v sporih.

Kolektivne pogodbe morejo sklopiti le strokovne organizacije. Pogodbe morajo biti registrirane pri delavski zbornici. Kjer obstoja kolektivna pogodba, se posamezne osebne pogodbe ne morejo izpremeniti.

V Rumuniji ima torej kmetiška vlada in parlament več zmisla za opravičene zahteve delavstva, kakor naši nosilci (ki bi morali imeti že moderno šolo) gospodarstva.

Poklonitvena deputacija bivših hrvaških politikov.

Akcija organizira Radićeva familija.

Beograjsko »Vreme« poroča, da se vrše v Zagrebu velike priprave za sestavo velike poklonitvene deputacije, ki bo štela okoli 1000 oseb.

Zastopani naj bi bili v tej deputaciji bivši narodni in oblastni poslanci, predsedniki in podpredsedniki ter funkcionarji bivše Radićeve stranke, ter sploh osebe, ki so sodelovale v bivšem političnem življenju. Akcija se vrši po inicijativi Radićeve rodbine.

Nevarnost kapitalistične diktature — za državo.

Direktor nemške državne banke dr. Schacht je proti volji nemške vlade stavil predloge k obravnavam o reparacijskih dolgovih na haaški konferenci. Njegovo stališče je v splošnem naletelo na odpor, zlasti pa socialnodemokratski člani vlade, kakor tudi stranka, odločno zahtevajo, da se direktorju narodne banke pristrižejo peruti, ker ne gre, da bi v državi poleg državne vlade oziroma potom demokracije naroda imel še kdo drugi suvereniteto. Edino »Kölnische Zeitung« je pricapljal ter daje pobožne nasvete, da naj bi se gospod direktor Schacht in vlada lepo mirno sporazumela.

K temu pobožnemu svetu pravi berlinski socialnodemokratski »Vorwärts«:

»Nemška državna oblast kot nosilka suverenitete je edina, nemška državna ustava ne pozna dveh oblastí. «Kölnische Zeitung» pa postavlja dve oblasti: državnega predsednika in drja Schachta. Pritisk upniških držav je pri sklepanju Dawesovega pakta omejil popolno suvereniteto. Ustvaril je državno banko kot valutno in diskontno politični zavod za neodvisnega, toda ni s tem upostavil poleg suverenitete še drugo enako veljavno oblast. Gospod Schacht je sicer poizkusil ustvariti iz tega izjemnega stanja oblast, ki bi bila enakopravna z državno oblastjo. In sedaj naj se državna oblast pogaja z gospodom Schachtom, enak z enakim, oblast z oblastjo! Kar predlaga »Kölnische Zeitung«, je pravi pravcati protirevolucionarni akt proti ustavi! Delitev oblasti v tem zmislu v Nemčiji ni! Kdor jo hoče uvesti ali ustanoviti, mora prekršiti ustavo!«

Tako kakor v Nemčiji se pojavljajo tudi po drugih državah v zakulisah ali pa pred našimi očmi kapitalistični interesi, ki hočejo streti vso demokratično oblast. Nemški socialni demokrati stoje v tem trenutku v odkritem boju z bančnim kapitalom in njega predstavniki. Nevarnost diktature finančnega kapitala pa ni le v Nemčiji, ampak povsod, ker je kapitalizem sklenjena svetovna veriga.

Unifikacija Avstralije.

Avstralska delavska vlada je izjavila, da bo izvedla ljudsko glasovanje, v svrhu ukinitve samouprav posameznih provinc in zjedinenja vsega avstralskega dominijona v eno upravno edinico. Avstralija šteje komaj 7 milijonov prebivalcev, ki so razdeljeni na 7 samoupravnih provinc, vsaka s svojim parlamentom in svojo vlado, kar povzroča kaos in velike stroške.

Cerkveni krogi zahtevajo več otrok.

Sami so za celibat — le delavci naj bi spravljali otroke na svet!

Nedeljski »Slovenec« prinaša pod tem naslovom članek, naperjen proti regulaciji človeškega razumevanja (kontrola porodov). Med drugim pravi: »Zloraba zakona (zadoščenje spolnemu nagonu, spolna združitev brez naravnih posledic) je v vsakih okoliščinah smrten greh... Vprašanje ni zgolj medicinsko ali narodno-gospodarsko, marveč je eminentno etično vprašanje. Zato je naravno, da je Cerkev omenjenemu zločinu nasproti zavzela svoje stališče, ga je morala zavzeti in je postavila kazen izobčenja na vse, ki izvršijo ta zločin ali tudi pri njem samo sodelujejo. Že namen, vsak poskus, vsaka pomoč, je smrten greh, tudi če se namen ne doseže...« Pri tem se opira na izjave raznih katoliških teoretikov.

Če bi bila cerkev pri teh izjavah dosledna, potem kar mirne duše lahko izobči vse svoje vernike in nazadnje še samo sebe. Kje pa najde te moža in ženo, ki sta v svojem zakonu občevala samo tolikokrat, kolikor imata otrok? Kaj pa naj rečemo potem k takemu zakonu, v katerem je eden ali drugi od zakoncev iz kateregakoli vzroka nesposoben za spočetje? Logično bi morala potem cerkev tak zakon ločiti ali pa oba zakonca iz cerkve izključiti, ker njune dosmrtno spolne abstinence, kljub najtesnejšemu sožitju, vendar ne more zahtevati, ne pričakovati in ne kontrolirati. Potemtakem bi morali ljudi najpозneje s 16. leti vpregati v zakonski jarem, da bi do svojega 40. leta spravili vsaj po 24 otrok na svet. Kajpada bi bilo to zelo po volji cerkvi in — kapitalizmu.

Ampak s tem bi stvar še ne bila končana: pri ženski preneha rodilna doba med 40. in 50. letom, pri moškemu pa šele med 50. in 70. letom, nekateri dobe otroke še z 80. leti. Kaj pa v takih slučajih? Vsaka spolna združitev v tej starosti bi po mnenju cerkve predstavljala za ženo novo zlorabo zakona za zadostitev nizkotni sili, pri moškemu pa nov zločin umora življenjske klice. Po cerkveni logiki je dolžnost vsakega zdravega odraslega človeka, da skrbi za naraščaj. Kdor se temu odteguje, ali kdor svojega bližnjega v tem omejuje, stori smrten greh in se mora izobčiti. Eto! Tu cerkvena gosposka samo sebe tolče po zobeh. Kaj pa je potem s interniranci v raznih zavodih, kasarnah in kaznilnicah, kjer je samooskrbnost, kot dokazano, nekaj običajnega? In končno, kaj pa sveta zaobljuba celibata? Ali niso potem faktorji, ki take ljudi silijo v položaj, ki jim omejuje in onemogočuje to najvažnejšo življenjsko funkcijo, ravno taki zločinci nad porajajočim se življenjem kakor razni mazači, ki odpravljajo plod?

Pa recimo, da bi vzelo naše ljudstvo opomine cerkve tako k srcu, da bi vsaka za to sposobna Slovenka rodila vsako leto po eno dete. V petih ali šestih letih bi se potemtakem pomnožil naš narod za 100 odstotkov. Sprva bi bili naši cerkveni in gospodarski krogi nad takim pojavom gotovo vznemirjeni, pozneje bi se začeli čuditi, a nazadnje bi se gotovo začeli praskati za ušesi in premišljevali, kam s tolikšnim materijalom. Pa recimo, da bi bili v Nemčiji, Franciji, Ameriki in drugod ravnato tako pridni, da bi tudi tam začele meje pokati; kaj pa potem? — O, to so komplicirane reči!

Pred kratkim je nek učeni nemški profesor objavil v listih zanimivo študijo, v kateri pravi, da, če se bo človeštvo v tej meri razmnoževalo kot doslej, se bo prebivalstvo zemlje v osemdesetih letih potrojilo in čez stopetdeset let ne bo na vsej zemlji več nobenega kraja neobljudenega. A že danes ljudje v veliko krajih gladu umirajo in dve tretjini vsega človeštva trpi pomanjkanje.

Ljudje hodijo svoja pota, dogmatiki v črnih sukunjah, ki priporočajo nekaj, česar se sami previdno izogibajo, pa svoje. Seveda, čim več kur, tem več kurjih »britofov«. **Zdrav razum ljudstva bo tudi v bodoče najboljši razmnoževalni regulativ.** Mogoče bi kdo izmed gospodov odvrnil: za regulacijo bodo že vojne poskrbele. Aha, tu tiči zajec. Za vojne je pa seveda potreba dosti človeškega materijala, sicer se orožna in plinska industrija ne izplačata. Spominjamo se še prav dobro, kako je bilo v vojni z blagoslavljanjem, kako se je navduševalo slovenske fante, da bi umrli za cesarja, ker bodo šli topli v nebesa. Ne moremo pa razumeti, da je vojna Bogu dopadljivo delo, medtem ko je lju-

bezenska združitev brez posledic smrten greh.

Cerkvena gosposka naj si nikar ne domišluje, da bi brez njenega sodelovanja svet izumrl. Človeštvo se bo vedno razmnoževalo, v kolikor mu bodo dani eksistenčni pogoji. V Indiji in Kini nima katoliška cerkev nobenega vpliva, in vendar je tam ljudi več kot dovolj, kljub temu, da tam še novorojence izpostavljajo svoji usodi. V Rusiji pri tem vprašanju ne poznajo več naše ozkosrčnosti in vendar tudi tam prebivalstvo z vsakim letom narašča. In stavim, da si bodo čez sto let vse vlade belile glave, kako razmnoževanje omejiti. Če pa že hočejo naši cerkveni krogi, da se naš narod čim prej podvoji, potem jim predlagamo, da začnejo z dobrim vzgledom najprej pri sebi. Več bomo verjeli družinskemu očetu, ki bo sam skusil, kako se družina vzdržuje, kakor pa zakrknjenemu samcu, ki nima o tem pojma. Radi tega bi prav nič ne zgubili na svoji svetosti, saj so bili tudi apostoli večinoma oženjeni. Prva štiri stoletja cerkev sploh ni poznala celibata in cela množica raznih svetnikov in tudi papeži je bilo za zakonskega stanu. In marsikak takele gospod bi lažje vzdrževal dvanajst otrok, kakor pa en delavec dva. Z združenimi močmi bomo potem Slovenci obljudili pol Nemčije, Holandije in Amerike, saj nas je že sedaj z ostalimi Slovani skupaj 200 milijonov. Potem bo tudi »Slovenec« doživel milijonsko naklado.

Sovjetsko-turška demonstracija.

Rusko vojno brodovje vozi skozi Dardanele.

Pretekli teden sta dve sovjetski vojni ladji na potu iz Neaplja v Črno morje, pasirali Dardanele. Turške obrežne baterije so jima izkazale čast s streli iz topov. Sovjetski ladji za prehod nista zaprosili poprej do-

voljenja mednarodne komisije, ki nadzira Dardanele, ker soveti te komisije niso priznali. Anglija in Francija sta radi tega zelo vznemirjeni in nameravata protestirati pri sovjetski vladi. Zlasti Angliji ni to nič všeč, ker si je še pred kratkim prizadevala doseči s Turško prijateljsko pogodbo, a so se pogajanja razbila, medtem ko so soveti dosegli v pogajanjih s Turško popoln uspeh. Angleži se boje, da bi jih Rusi popolnoma ne izpodrinili iz interesnih sfer bližnjega Orijenta. Tudi grškega tiska se je radi tega dogodka polastila histerija in kliče velesile k odločnim korakom, svoji vladi pa priporoča znano univerzalno sredstvo za jamstvo miru, v okrepitevi vojne mornarice.

Zopet dražji kruh v Ljubljani.

Kje pa imajo peki sedaj staro zalogo moke?

Z dnem 20. januarjem so ljubljanski peki podražili kruh. Moka se je podražila za 35 para in cene kruhu so poskočile za 50 para.

Zdi se nam, da so ljubljanski pekovski mojstri prav slabi trgovci ali pa nespametni. Ko je zadnjič padla cena moki, so imeli silne zaloge drage moke, tako da so se zasmilili celo ljubljanskemu magistratu, da ni pritiskal na sorazmerno znižanje cen kruha. Sedaj pa, ko bi bili lahko dobili moko prav poceni, skoro za stonj, pa nimajo stare zaloge niti toliko, da bi enkrat zamesili.

Kaj pa, če bi se ljubljanski magistrat sam o tem prepričal? Zadnjič se ni, sedaj bi se pa že izplačalo. Zadnjič so pekom pustili nad 1 Din zaslužka pri kilogramu kruha, sedaj pride k temu še 20 para, če upoštevamo podražitev.

Cena belega kruha je sedaj 5 Din (prej 4.50), rženega in pšeničnega 4.50 Din (prej 4.—).

Pri regulaciji lanskih krušnih cen so se izgovarjali peki na velike stare zaloge drage moke, letos pa pravijo v svojem utemeljevanju (vsaj čitamo tako v časopisju), da je moral lani ostati kruh drag, ker je bilo težko dovažanje moke zaradi mraza.

Pred vojno se je prodajal kruh že 1 Din dražje in sedaj pride še novo podraženje 50 par (oziroma 15—20 par).

Mnenja smo, da bi v krušnem vprašanju že z ozirom na današnji težak socialni položaj delavstva in nameščencev take neresne argumentacije ne mogle in ne sme vplivati na pristojne nadzorne oblasti.

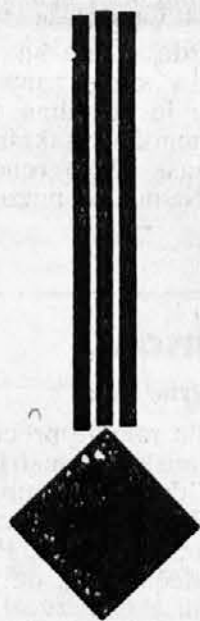
(Isto velja tudi za Maribor, kjer so pekovski mojstri zvišali ceno kruhu pod pretvezo, češ, da so povišali mezde svojim pomočnikom, kar pa ni res. Op. uredn.)

Prvi tonfilm v Ljubljani

SEN MLADOSTI

Moderni Faust pride v

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

Aleksander Neverov:

Taškent — kruha bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel I. V.) 21

Slabo je. Krila ni, kruha nikdo ne da. Pa zakaj gavrani tako kriče? Glej, tam leze, kako se mu že pravi... hrošč. Treba ga vzeti in pojediti. Jedli smo lopatinske pse in mačke, a tega hrošča...

In tam skače vrabec. Vsekakor še žive vrabci. Oho! Jaška bi ga s svojo puško...

Skonila se je nad Miško suha, gladna smrt in mu diha v obraz z rženim, soljenim kruhom. Odkod kruh? ... Vzdigne kapo in kapa diši po kruhu. Poduha... in jo vrže proč... Odtrga travo in jo žveče. In zopet se mu zaprejo oči vse žalostne.

Smrt.

In vendar se najdejo še dobri ljudje.

Pred Miško je stala suha, gladna smrt in štela poslednje ure in minute Miškinega življenja. Že se je dotaknila ust s svojimi hladnimi prsti, že je položila svojo roko na njegov hrbet in mu govorila: ozri se v poslednji uri na tuje, daljno nebo... glej ga. Beži v mislih in z obupom med Taškentom in Lopatinom, trčaj s srca misli kmetiča-gospodarja. Trkala je smrt kakor s težkimi škornji po sencih Miške in šepetala v ušesa:

— Zakaj jokaš? Vse zaman, nikdo ti ne pomore.

Ali v tem času je šel mimo sodrug Dunajev iz orta-čke. Zagledal je dečka, ki se mu je zdel znan in ga vprašal:

— Ha! Mihajlo Dodonov. Kaj se valjaš tu?

— Moči so mi odpovedale.

— Kaj ti je?

— Brez moči sem.

— A-a, ni dobro!

Miška gleda sodruga Dunajeva. Zdi se, da je ta človek dober in njegov glas prijazen. Ali bi mu ne povedal svojega gorja, mogoče bo pomagalo. Vidiš, tudi rdečevojniško zvezdo nosi. Mogoče je komunist, kakor pri njih Ivan.

— Sodrug Dunajev, ali imate majhen košček kruha?

— Zakaj?

— Tako rad bi jedel. Bojim se, da ne zbolim.

A Dunajev se šali:

— Zakaj se bojiš?

— Mati je ostala doma. Če se ne vrnem, propade tudi ona z otroci vred. Pomislite, v kakšnem položaju sem...

Dunajev si suče brke z enim prstom in se smehlja.

— No, zakaj ne! Pomagati treba, če si tako obupan. Pojdi počasi z mano.

Ali sanja ali je resnica?

Prišla sta v orta-čko. Dunajev govori svojemu podrejenemu:

— Sodrug Simakov. Tega dečka treba nahraniti in spraviti na vlak. Naj se pelje štiri postaje.

Ne, to niso sanje.

Ponudili so Miški štiri kose kruha, juho in zrezek ter se smejejo.

— Jej, Mihajlo Dodonov. Po domače! Če boš obupaval, boš propadel. Ali si v stranki?

Ali Miški pade žlica od radosti iz rok.

— Celico imamo pri nas.

— Si v njej?

— Včasih. Ivan je pri nas komunist. On hodi.

Sodrug Dunajev suče brke z enim prstom in ogleduje Miško.

— Izboren muzik si, Mihajlo Dodonov. Kar vse pojey...

Miška je planil ves gladen na toplo hrano. Oznojil se je po vsem telesu in težko diha. Na nosu in okrog ušes se delajo kaplje.

— No, kako sedaj? Prideš?

— Pridem.

— Spravi ga v vlak, sodrug Simakov, na mojo odgovornost. Kmalu odpelje vlak v Taškent. Čudni ljudje!

Arretirajo te, če se hočeš peljati brez karte in sami te spravijo v vlak brez karte. Ali je Miškina nesreča vplivala na nje, ali pa so ljudje v resnici takšni...

Sodrug Simakov je odprl vrata v vagon. Muziki so skočili k njemu — kar deset naenkrat. Jasno ti je: Kar hoče, vse lahko naredi.

— Vzemite tega dečka.

— Ni prostora, sodrug. Radi bi, a ni prostora...

Simakov se je nalašč potuhnil.

— Kaj narediti, sodrugi? Ukazano mi je, da ga spravim v vagon — načelnik je ukazal.

Muziki se zganejo. Z vseh strani ogledujejo Miško, z očmi ga tipljejo.

— Kakšnega človeka spravljajo k nam. Kakšna čast!

Doma in po svetu.

Hermann Wendel o Jugoslaviji. V beograjski »Pravdi« čitamo, da je znani kritično objektivni socijalistični publicist Hermann Wendel pričel v knjigi »Prozess der Diktaturen«, ki je izšla v Amalthea-založbi, zanimivo študijo o sedanji Jugoslaviji. Kakor poroča »Pravda«, vzbujata ta knjiga, ki jo je dobila v beograjskih knjigarnah, zanimanje mnogih čitalcev.

Omejevanje porodov. Na Hrvaškem se pojavlja, kakor posnemamo po časopisju, tendenca po omejevanju porodov. Maltuzianizem je viden zlasti v onih krajih, ki so bili nekdanj pod madžarskim vplivom. To je zlasti v slavovskih veleposestnikih ozemljih, torej očitno v zvezi tudi s socijalnimi razmerami. Ljubljanski »Slovenec« je pričel zaradi tega nasprotno propagando. V nedeljo je poveljal najbolj napredno župnijo Trebelno, ki leži med Novim mestom in Mokronogom ter šteje samo 2500 duš. Otrok se je rodilo leta 1929 celih 723, umrlo pa je le 343 oseb. Župnija je sicer siromašna, pridobila pa je 380 novih župljanov.

Občinski nameščenci, ki imajo po nekaterih krajih v državi svoje organizacije, so ustanovili zvezo za vso državo. V organizaciji imajo odločilen vpliv višji uradniki mestnih občin. V teh pokrajinskih odborih je po en zastopnik organizacij podrejenih nameščencev.

Likvidacija potrdil, ki so bila izdana na podlagi čl. 10 zakona o vojni škodi in likvidacija 20% kronskih priznanic. Finančna direkcija objavlja uradno: S 15. januarjem 1930 je stopil v veljavo zakon o odvzemu iz prometa in o uporabi potrdil, ki so bila izdana na podlagi čl. 10 zakona o vojni škodi in 20% kronskih priznanicah. Po tem zakonu bodo sprejemale davčne uprave za odplačevanje davčnih zaostankov na neposrednih davkih in državnih pribitkih do konca leta 1928 navedena potrdila in priznanice namesto gotovine. Na isti način bodo sprejemala potrdila odnosno priznanice tudi ona občinska oblastva, ki jim je bilo z rešenjem ministra financ poverjeno vknjiževanje in izterjevanje neposrednih davkov. Za poravnavo svojih davčnih zaostankov se s temi potrdili in priznanicami lahko ukoriščajo ne samo osebe, na katere se glase, marveč vsak drug davčni dolжник, ki jih poseduje. Navedenih potrdil in priznanic se ne morejo v nobenem primeru posluževati prinosci za poravnavo davka, ki je bil odmerjen za leto 1929 ali kasneje. Na vsakem potrdilu odnosno priznanici se bo pred davčnim odnosno občinskim oblastvom, ki jih sprejema, vpisala ona oseba, ki se bo z njimi ukoriščala in sicer lastnoročno. Na ta način je moči urediti stare davčne zaostanke samo v roku šestdesetih dni, t. j. do vstetega dne 17. marca 1930. Po tem roku se ne bodo ta potrdila in te priznanice v to svrhu več sprejemale in tudi se po tem roku država ne bo smatrala za zavezano, plačati zanje komurkoli ali karkoli. Občinstvo, ki nima davčnih zaostankov do konca leta 1928, se opozarja, da v tem roku proda potrdila odnosno priznanice in da jih lahko svobodno odstopi osebam, ki imajo davčni dolg, a niso v posesti takih potrdil odnosno priznanic. (Posestnike bonov pa opozarjamo, da naj svojih bonov, kolikor jih še imajo — nimajo pa davčnih zaostankov, ki bi jih z boni plačali — ne prodajajo za slepo ceno! Op. ur.)

Uniforma ne legitimira človeka — napačen financer. V kolodvorski kavarni v Mostaru se je pojavil »organ« s šajkačo na glavi, oblečen v dolgo vojaško suknjo ter z zelenim ovratnikom. Ukazal je gostom, da odprejo svoje tobačne škatlje, da se prepriča, da-li kadijo režijski ali uti-hotapljeni tobak. Prvi, ki je prišel na vrsto, je bil neki kurir, pri katerem je ugotovil »mož postav« uti-hotapljeni tobak, nakar mu je velel odpreti tudi kurirsko torbo, čemur pa se je kurir uprl ter poklical orožnike na pomoč. Orožniki so ugotovili, da gre za napačnega financarja v osebi Milorada Radekovića iz Dulčinja, ki je mislil, da se še vedno lahko s prakso iz vojne dobe nadaljuje. Seveda so Radekovića zaprli. Ta slučaj je zopet dokaz, da je treba pred uniformami velike previdnosti.

Skok iz drvečega brzovlaka. Razni listi poročajo o drznem skoku neznanega potnika, ki je v soboto okoli pol 8. ure zvečer v zadnjem trenutku vstopil na Zidanem mostu v brzovlak, ki pelje iz Zagreba proti Ljubljani. Ko je potnik slišal, da vozi vlak proti Ljubljani in ne proti Mariboru, kamor je bil namenjen, je, ne da bi se bilo sprevodniku posrečilo, zadržati ga, bliskovito skočil na levi stra-

jočega se junaka šovinističnega nacionalizma. Nič novega ni, da šovinisti in fanatiki znore.

Dva avstrijska profesorja bogoslovja. Bela vrana med avstrijskimi duhovniki je profesor teologije dr. Ude. On jemlje krščanski nauk resno in neusmiljeno biča hinavščino avstrijskih klerikalcev in katoliških mamonistov. Zaradi tega ga je njegov škof tudi suspendiral. V Avstriji pa živi tudi profesor teologije Ignac Seipel. Seipel je te dni začel novo kampanjo v prid heimwehrov-cem in za »stanovsko državo« in s tem znova razburja avstrijsko prebivalstvo in zanaša med Avstrijce nove prepire in novo sovražstvo. Seipla pa njegov škof še ni suspendiral.

Vatikanske ječe. Vatikan je sedaj suverena država. Ječ Vatikan doslej ni imel. Vendar prihajajo v novi državi tudi človeške slabosti na dan. Zadnjič je neka žena hotela streljati na škofa Schmidta. Te dni pa je vatikanski žandar ob večernih urah zalotil moža z limanico, ki je nameraval pobirati denar iz daritvenih pušic. Mož je izjavil sicer, da gre rajši v nov vatikanski zapor, kakor pa v italijansko državno kaznilnico. K sreči so v Vatikanu že prej mislili na ječo tako, da bo novi hudelec že lahko delal pokoro v novi ječi.

Stoletnico užigalic obhajamo letos. To leto jih je namreč uvedla z uspehom Švedska. Prejšnji poizkusi, ki jih je bilo več, se pa niso obnesli.

Angleški parnik »Neptun« je sedem tednov blodil po Atlantskem oceanu. Vihar ga je poškodoval in potem podil po morju. Na ladji je bilo devet oseb. Končno so se približali svetilniku na škotskem obrežju. Od tam so jim poslali ladjo »Hesperus« na pomoč.

Drage noči v mariborski nočni kavarni.

Maribor, dne 20. jan. Zadnjič smo poročali o pestri dogodivščini mariborskega tovarnarja, ki bo moral drago plačati prebito noč v mariborskem baru. Tekom 4 ur je tovarnar zabunkal v baru nič manje kot 4000 Din, denar, s katerim bi že precej številna delavska rodbina živela najmanj 4 mesece.

Nedavno pa je razpravljala na mariborskem okrajnem sodišču kazenski sodnik malo podoben, pa še bolj žalosten slučaj, ki se je dogodil v znani mariborski nočni kavarni »Drava«. O tej kavarni so pred meseci že precej temeljito razpravljali v senzacionalnem advokatskem procesu, ker je lastnica hiše kavarne »Drava« gospa Barletova, mati advokata, ki je tožil svojega tovariša radi žaljenja časti.

To pot je bila tožena natakari-ca Fredi iz kavarne »Drava«, ki je bila obtožena, da je ubogemu mizar-skemu pomočniku, ki je neko noč zšel v to nočno kavarno, izmaknila iz žepa Din 500.—, in da se obrtoma peča s plačano ljubeznijo. Rdeče nališpana in precej dobro rejena natakari-ca Fredi pa je odločno tajila krivdo in se izgovarjala, da je prišel mizarski pomočnik T. že precej močno nattrkan v kavnarno »Dravo«. Tam pa so ga obkolile druge natakari-ce, Meri in Marica, ruska plesalka in plesalka »Die grosse Hansi«, medtem ko ga je ona, Fredi, le že po končani zabavi, ljubeznivo sprejela na prenočišče v svojo so-

Kulturni pregled.

»Svoboda.« Pozno je sicer izšla januar-ska številka našega mesečnika, a smo jo radi lepe vsebine in obsega (48 strani!) tem bolj veselili. Poljudno znanstvenih člankov je to pot troje. Simmela, ki nam je v lanskem letniku govoril o verskih vprašanjih, je zamenjal letos prevod iz razprave znanega nemškega marksističnega pisatelja H. Cunowa »Izvor vere«. Omenil sem že nekoč, da so take in slične razprave pri nas nujno potrebne, vendar sem mnenja, da se bo delavec — in tudi »Svoboda« pred vsem namenjena — iz doslej objavljenega uvoda le težko spoznal; uvod je namreč poln imen in tujk in tako skondenzirano napisan, da zahteva celo od intelektualca truda, da ga razume. Večina nemških znanstvenikov piše v težkem slogu; zato svetujem prevajalcu, naj sličnih člankov ne predstavlja dobredno, marveč naj jih rajši pre-reja in opremilja z opombami. Le tako bodo taki članki dosegli svoj namen. — Talpa nadaljuje poljudno razpravo o »Novem ruskem romanu«. — Nad vse zanimiv pa je esej Bedřicha Vaclávka »Najmlajše češko pesništvo«; ta esej nam nudi globok vpogled v razvoj češke povojne književnosti in je pisan strogo marksistično, kar mu daje tem večjo ceno. Bedřich Vaclávek je že drugi inozemski sodnik našega mesečnika — znak, kako »Svobodo« cenijo v svetu.

Izmed književnih prispevkov naj posebej opozorimo na prav lepo Seliškarjevo pesem »Martina peč«. Ostala dva prispevka sta dovedla, in sicer Goldov »Tempo, Amerika, tempo« (prevedel Iv. Vuk) in zanimiv Tollerjev prikaz »Ameriška kaznilnica v St. Quentinu« (prevedel M. K.).

Ostali in obsežnejši del številke je posvečen organizacijskim vprašanjem in kritiki. Opozorim naj na izčrpno Cerkenikovo kritiko Tolstega »Vstajenje«, ki ga je vprizoril ljubljanski Delavski oder. Prav posrečena je tudi misel objaviti vse dosedanje kritike o publikacijah Cankarjeve družbe; naj nasprotniki vedo, da njihovih kritik svojim članom nikakor ne prikrižujemo!

Izmed ilustracij so vse fotografije, kar smatram za malo pomanjkljivo. Ali bi ne stopilo uredništvo v stik z Malikom ali Nolitom in jih prosilo za nekaj uspešnih slik? Preverjen sem, da ne bo odbito! — Talpa.

Ali si že dobil novega naročnika za »Delavsko politiko«, smatraj to za svojo dolžnost!

bo, ker ni imel revež kam drugam iti, ni pa z njim imela ničesar drugega, posebno ne kake intimnosti.

V dokaz svoje nedolžnosti je pripeljala Fredi s seboj priče, gđc. Meri in kavarnarico Hetzl, ki so potrdile, da je pijanemu mizarju T. med zabavo padla denarnica na tla in tudi kavarnar Schweiger, upokojeni policijski uradnik, je baje bil tedaj navzoč in so vsi videli, da je imel mizar T. samo Din 20.— denarja v listnici. Mizar pa seveda ni imel nobene priče, ampak je mogel le sam potrditi, da mu je tisto noč zginilo iz žepa v kavarni »Drava« Din 500. Sodnik je sicer sam bil tega mnenja, da so mizarja tisto noč olajšali v kavarni za Din 500.—, ni pa bilo dokaza, kdo je bil tisti srečni »najditelj« in tudi je bil mnenja, da darežljiva Fredi tisto noč ni nudila mizarju samo gostoljubne strehe, a manjkalo je dokazov, da izvršuje tak posel ljubeznivega darovanja obrtoma proti plačilu ter je radi tega sodnik natakari-co Fredi zaenkrat oprostil obeh obtoženih prestopkov. Kavarnarico Hetzl pa je sodnik ob koncu razprave še glasno posvaril, da naj pazi, češ, da se o vpadbe iz kavarne »Drava« množijo in jo bo prihodnjič, ko bo kozarec poln, pošte-no »zašil«.

Ali bi ne bilo morda umestneje, da se takšni nočni lokalni sploh zapro, predno se obnavljajo podobni žalostni slučajni in predno dobimo žrtve?

Ljubljana.

Mestni magistrat opozarja hišne posestnike, da popravijo strešne zlebove, da ne bo curljala voda pasantom za vrat. Menimo, da ta opomin velja za vse hišne posestnike, tudi za največje.

Kino »Ljubljanski dvor« predvaja te dni veliki kriminalni francoski film »Belphégor« po romanu A. Bernède in ki sedaj izhaja kot podlistek v ljubljanskem »Jutru«. Sučet filma ni bogve kaj, današnje malomeščanstvo nrača pač vedno obravnavati krim. zadeve, a režija ter francoska oprema tega filma sta popolna.

Ali nabirate člane za Cankarjevo družbo?

Letos bodo še lepše knjige. Vsak čitatelj »Delavca« naj bo član »Cankarjeve družbe«, ki je naš ponos. S tem pokaže tudi svojo zavednost.

Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev v Mariboru

priređi dne 25. januarja 1930 v dvorani Union

VELIK ŽELEZNIČARSKI PLES

Godba pod vodstvom kapelnika gosp. M. Schönherrja — Začetek ob 20. uri. — Konec zjutraj.

ODBOR.

Maribor.

Derwuschkove homatije zopet pri ministrstvu. Iz Beograda nam poročajo, da so vzbudila poročila delavskih listov o razmerah v Derwuschkovih tovarni izredno pozornost v ministrstvu socijalne politike, tako da je isto zahtevalo od mariborske Inspekcije dela, naj takoj predloži spise v zadevi tovarnarja Derwuschka. Zadeve tudi mi nismo pustili iz evidence, ampak razmere v Derwuschkovih tovarni pazno zasledujemo in tudi skrbno beležimo ves razvoj dogodkov ter bomo prihodnjič zopet obširneje poročali o težavah Derwuschkovih delavcev. Delavstvo ne bo prej mirovalo, kot da si izvojuje tudi v Derwuschkovi tovarni strogo izvajanje zakona o zaščiti delavcev, posebno tudi 8 urni delavnik in plačilo nadur s 50% dodatkom.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru za svojo likvidacijo! Gornje društvo je sklicalo svoj občni zbor, na katerem bi se moralo razpravljati o predlogu za likvidacijo, oziroma razpust. Kakor se to čudno sliši, vendar ni čudno niti presenetljivo za onega, ki je zasledoval v celi dobi obstoja tega društva, delovanje njegovega vodstva. Predlog za razpust organizacije stanovanjskih najemnikov bi bil razumljiv ter umesten samo tedaj, ako bi bili prenehali vzroki za postoj organizacije. To pa ni slučaj, kajti najemniki so še vedno zaščite potrebni in celo morda več kot kdaj prej. Na drugi strani pa postojata še vedno organizacija hišnih posestnikov, ki je sicer že skoraj popolnoma dosegla svoj ideal, pa vendar ne pričakujemo, da bi hišni posestniki to organizacijo nameravali razpustiti, dasi je svoj smoter že dosegla. Toda kot rečeno, kdor pozna ustroj društva stanovanjskih najemnikov, se tedaj ne čudi, da so go-

spodje, ki vedrijo ter oblače v tem društvu, postali »trudni«. To društvo ki je bilo vedno pod takim vodstvom, katero je hotelo na vse strani kazati lep obraz, je sicer izvršilo nešteto majhnih intervencij, ki so bile več ali manj uspešne — to moramo naglasiti, ker hočemo biti absolutno objektivni. Toda večje akcije tega društva so bile piškave vrednosti. Temu pa se ni treba čuditi, kajti v odboru so sedeli ter odločevali ljudje, ki so bili svojčas politično odvisni od onih strank, katere so tvorili tudi hišni posestniki. Pri neki priliki se je izrazil eden odbornikov napram članu delavske stranke sledeče: »Vam je lahko, ko zastopate samo eno skupino in se za druge ne brigate, medtem ko mi drugi moramo na vse strani jemati ozir.« Prav to pa je bilo tudi vzrok, da so vsako leto doberšen del stanovanjske zaščite ukiniteli. Kljub temu pa potreba zaščite ni prenehala, enako kakor v drugih državah, četudi so drugje silno mnogo storili za odpravo pomanjkanja stanovanj. Reči moramo samo eno: Zalostno je, če se taka organizacija razide, toda skoro ne preostane drugega, če je ni mogoče oživiti.

Gradba okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru. Poroča se, da se je vršila v četrtek, dne 16. januarja, v Ljubljani seja strokovnjakov za pregled predloženih načrtov za gradbo poslopja (OUZD) v Mariboru. Prvo nagrado ni dobil nikdo. Radi tega so vse tri nagrade v skupni vsoti 45.000 Din razdeljene na tri enake vsote po 15.000 Din, katere prejmejo: gg. arh. Costa-Peraria (Ljubljana), Horvat i Plajnič (Zagreb) in arh. Mušič (Ljubljana). Nadalje je odbor sklenil, da odkupi nadaljnje tri projekte, ako jih bodo arhitekti hoteli prodati. Zgradba OUZD, s katero se ima pričeti spomladi, bo baje stala 7 milijonov Din.

Koliko so Mariborčani pojedli mesa? Zagrebški »Jutarnji list« ima iz Maribora poročilo, glasom katerega se je tekom l. 1929 v Mariboru pojedlo skupno 2.780.000 kg raznega mesa. V mestni klavnici je bilo zaklanih 400 bikov, 1600 volov, 3500 krav, 3000 telet, 6000 svinj, 500 konj in 50 ovc. Razen tega je bilo pripeljanega raznega mesa od zunaj v mesto 12.000 kg ter končno 8500 zaklanih svinj. Prišlo bi na vsakega Mariborčana po 93 kg mesa. Seveda je takšna statistika v toliko zmotna, ker mesa ne jedo samo Mariborčani, ampak v zelo veliki meri tuji; pač pa je na žalost večina med Mariborčani, ki pri današnjih prilikah komaj zavžijejo desetino gornje množine mesa.

Defekt na državnem mostu. V nedeljo popoldne se je naenkrat dvignil na nekem mestu leseni mostni tlak, ki se je napil vlage, zmrznil in se raztegnil, kar je povzročilo, da se je izbuhnil čez vso širino mosta in napravil pol metra visoko barikado, ki pa se je k sreči s pomočjo alarmiranih občinskih delavcev kmalu spet poravnala. Temu je največ krivo dejstvo, da je leseni tlak, sestavljen iz hrastovih kock, že preveč obrabljen in čisto tenak. Saj ni čudno, most že 18 let prenaša izredno velik promet z vsemi mogočimi vozili, ne obnavlja se pa ničesar. Tudi drugače je most že zelo zanemarjen, od ograje manjkajo že celi deli. Treba se je brigati, da ne bo nekega dne nastopila katastrofa.

Začasni letalski hangar na Teznu. Na letališču Tezno pri Mariboru je bil v nedeljo otvorjen začasni leseni hangar za letala. V njem se sedaj nahajajo tri mariborska letala.

Sprememba voznega reda mestnih avtobusnih prog. Dne 18. januarja se uveljavi na mestnih progah Lajtersperk—Nova vas in Glavni trg—Glavni kolodvor delna sprememba voznega reda. Ustrezajoč željam občinstva se uvede predvsem na progi Kasarna Kralja Petra—Glavni kolodvor zopet četrtturne intervale tako, da bodo avtobusi odhajali od končnih postaj redno ob 6.30, 6.45 itd. — Na progi Glavni trg—Lajtersperk odhaja avtobus od Glavnega trga ob 6.54, 7.55, 12, 12.27, 18.15 in 19. uri, oziroma iz Lajtersperka proti Glavnemu trgu ob 7.20, 12.15, 13.25, 18.30 in 19.15 uri. — Od Glavnega trga proti Novi vasi odhaja avtobus ob 6.31, 7.33, 12.15, 13.28, 18.15 in 19.15 uri, oziroma iz Nove vasi na Glavni trg ob 6.43, 7.45, 12.45, 13.43, 18.35 in 19.38 uri.

Predavanja »Svobode«. Kakor lani, tako bo tukajšnja »Svoboda« tudi letos priredila ciklus skioptičnih predavanj. Prvo predavanje se vrši v petek, dne 24. januarja, v »Ljudskem domu« na Ruški cesti 7. Predmet predavanja: »Anglija in Irska«, nas bo seznanil z deželjo, ki ji načeljuje delavska vlada — edina v Evropi. — Začetek točno ob 20. (8.) uri.

Popisovanje mladeničev, rojenih l. 1912. Mladeniči, roj. leta 1912, se pozivljajo, ne glede na njih domovinsko pristojnost, da se zglasijo od 20. t. m. do najdalje 31. t. m. izven sobote in nedelje od 2. do 4. ure v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, pritiče, desno, v svrhu vpisa v vojaško evidenco. Vsak mladenič mora prinesiti seboj krstni list, domovinski list, oziroma na rojstvo, domovinstvo, državljanstvo in identiteto se nanašajoče dokumente. Odsotne mladeniče zglase starši.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR Turističnega društva »Priatelj Prirode«, podružnica Maribor, ki se vrši v nedeljo, dne 2. februarja 1930 ob 10. uri v gostilni »Ljudski Dom« s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila funkcionarjev.
3. Pomen našega gibanja.
4. Volitev.
5. Razno.

Vsi člani so vljudno vabljeni ter naprošeni, da pripeljejo s seboj tudi nove interese.

Družnost!

Odbor.

Studenci pri Mariboru

Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, dne 23. t. m., predavanje. Predava g. Robnik o trojnem bistvu človeka. Začetek točno ob 19. uri v prostorih pri Senici.

Zagorje ob Savi.

Občinski odbor proti poslabšanju socialne zakonodaje. Obč. odbor je na svoji seji dne 18. I. soglasno sprejel naslednjo resolucijo, naslovljeno na ministrstvo socijalne politike:

»Občinski odbor v Zagorju ob Savi je sklenil na svoji seji dne 18. januarja 1930 zaprositi ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, da pri reviziji socialnega zavarovanja nikakor ne dopusti, da bi se sedanje bolniško in nezgodno zavarovanje poslabšalo, pač pa naj se uvede v najkrajšem času starostno in invalidno zavarovanje. Občinski odbor utemeljuje ta svoj sklep s tem, da bi v slučaju poslabšanja bolniškega in nezgodnega zavarovanja občine morale nositi veliko večje stroške za bolne in delanezmožne delavce, ki bi jih sploh ne moge prenašati. Že sedaj obremenjujejo podpore, ki jih občine dajejo revežem in onemoglim, občine z velikimi zneski. Občinski odbor upa, da bo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje vsako poslabšanje zavarovanja zavrnilo ter uvedlo invalidno in starostno zavarovanje.«

(Predlog je stavilo sedem občinskih odbornikov.)

MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri **Albertu Eccarius** urar, Maribor, Slomškov trg 5

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

TERBUČ, Maribor, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravilo vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, pod jamstvom solidne in brezkonkurenčne cene,

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR

TATTENBACHOVA ULICA 14
Zadostuje dopisnica, da pridem po Vaše stroje in gramofone na dom.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3,80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3,60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

TOVARNA „SOFRA“

kartotek, štampiljk in emajlnih tablic, graviranje, prodaja „Adler“ pisalnih strojev in vseh v to stroko spadajočih potrebščin.

T. SOKLIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 43,
Trg Svobode (Nova Scherbaumova zgradba)

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. — Oglejte si izložbe.

D. ROSINA

Maribor, Vetrinjska ulica 26
nud najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špago, papir, šolske potrebščine parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljam vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko D. P.